

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Mgr.Celtová Dagmar

SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ

Obr.č. 1: < <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ReligionSymbol.png> >

I. DUM

Úvod do teorie

náboženství

VY_32_Inovace_01

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Co je víra?

- Vztah, postoj k něčemu co nás přesahuje, co nelze ověřit rozumovými prostředky a přesto je považováno za pravdivé a skutečné.
- Lidský stav myšlení a postojů vůči vědecky neověřitelným faktům.
- Oddání se určité ideji, myšlence, která přesahuje meze důvěřivosti.
- Myšlenky motivující lidského jednání.
- Myšlenka stále kladné skutečnosti.

Co je náboženství?

- Základní složka lidské kultury odlišující lidský rod od ostatních živočišných druhů.
- Vztah člověka k neověřitelné skutečnosti, která je chápána jako posvátná, vznešená, dokonalá přesahující náš svět a zkušenost.
- Víra v něco či někoho božského, nadpřirozeného ovlivňující náš život, svět, celý vesmír.
- Přesvědčení o pravdivosti náboženského učení, systém názorů, dogmat a kultovních činností, jimiž se řídí věřící daného druhu náboženství.

Vědy o náboženství

- Studium náboženství se zabývají nejrůznější vědy jako je **psychologie náboženství** - zkoumající náboženský prožitek, **sociologie náboženství** – zkoumající vznik náboženských skupin a církví či **historie náboženství**.

Nejdůležitějšími jsou:

- **TEOLOGIE** – bohosloví, věda zabývající se náboženskou vírou, jejími zdroji a předměty.
- **RELIGIONISTIKA** – zabývá se popisem a klasifikací náboženských systémů.

Studuje vznik a vývoj náboženského myšlení a různých náboženství.

Snaží se o objektivní pohled na víru.

Teorie vzniku náboženství

„Nevědomost plodí bohy“

- Předpokládá se, že první jednoduché náboženské představy vznikaly již v počátcích lidského druhu.
- Lidé žijící přírodním způsobem života se vedle blahodárných vlivů přírody, která jim poskytovala obživu a základní podmínky života setkávali s krutostí živlů a dalšími nebezpečnostmi, které ohrožovaly jejich život.
- Lidé se těchto jevů báli, nedovedli si je vysvětlit a připisovali jim nadpřirozený původ.
- Síly stojící za těmito jevy si personifikovali v nadpřirozené bytosti z nichž se později vyvinula představa božstva a Boha, kterého si lze, tak jako silného člověka, příznivě naklonit a usmířit uctíváním, oběťmi, obřady a modlitbami – vznikl fenomén kultu

Další teorie vzniku

Člověku je dána víra v Boha při jeho stvoření.

Člověk se ptá po smyslu svého života.
Proč zde je. Náboženství mu na tyto
otázky odpovídá a vyvíjí se spolu s
člověkem.

Druhy náboženství

rozdělení podle toho v „CO“ nebo „KOH“ lidé věří

- Základem řecké slovo THEOS = BUH

NETEISTICKÁ – nevěří v Boha

MONOTEISTICKÁ – věří v jednoho Boha

POLYTEISTICKÁ – věří ve více Bohů

NETEISTICKÁ NÁBOŽENSTVÍ

Nejstarší formy magicko-náboženských a sociálních představ v přírodních společnostech, založené na víře v existenci nadpřirozených sil, bytostí a předmětů, které mohou přímo či nepřímo ovlivňovat lidský život a jednání.

K nejstarším formám řadíme:

ANIMISMUS

TOTEMISMUS

DÉMONISMUS

FETIŠISMUS

ŠAMANISMUS a další

MONOTEISTICKÁ NÁBOŽENSTVÍ

MONO = JEDEN

Víra v jediného, všemocného a věčného Boha.

Nejvýznamnější monoteistická náboženství:

JUDAISMUS

KŘESŤANSTVÍ

ISLÁM

Víra v posmrtný život a zodpovědnost za své pozemské skutky.

POLYTEISTICKÁ NÁBOŽENSTVÍ

POLY = VÍCE

Víra ve více bohů jako samostatné osobnosti požívající úctu.

**Nejznámější polyteistické náboženství:
HINDUISMUS**

II. DUM

Primitivní neteistická náboženství

VY_32_Inovace_02

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRIMITIVNÍ NETEISTICKÁ NÁBOŽENSTVÍ

ANIMISMUS

Víra v existenci nadpřirozených sil a bytostí, které jsou obsaženy ve všech jevech a předmětech světa a mohou ovlivňovat život. Uctívání duše v těchto silách, jevech či předmětech.

ANIMA = DUŠE (oživující princip)

DÉMONISMUS

Uctívání zosobněných sil a duchů.

DAIMÓN = dobrý nebo zlý duch ovládající člověka

TOTEMISMUS

Uctívání předmětů, rostlin, zvířat – totemů. Ty ochraňují celý kmen a jsou považovány za prapředky lidí. Jde o první materializaci nadpřirozené bytosti.

TOTEM = POSVÁTNÉ zvíře, rostlina, věc

FETIŠISMUS

Uctívání magických předmětů obsahující nadpřirozenou dobrou nebo zlou moc.

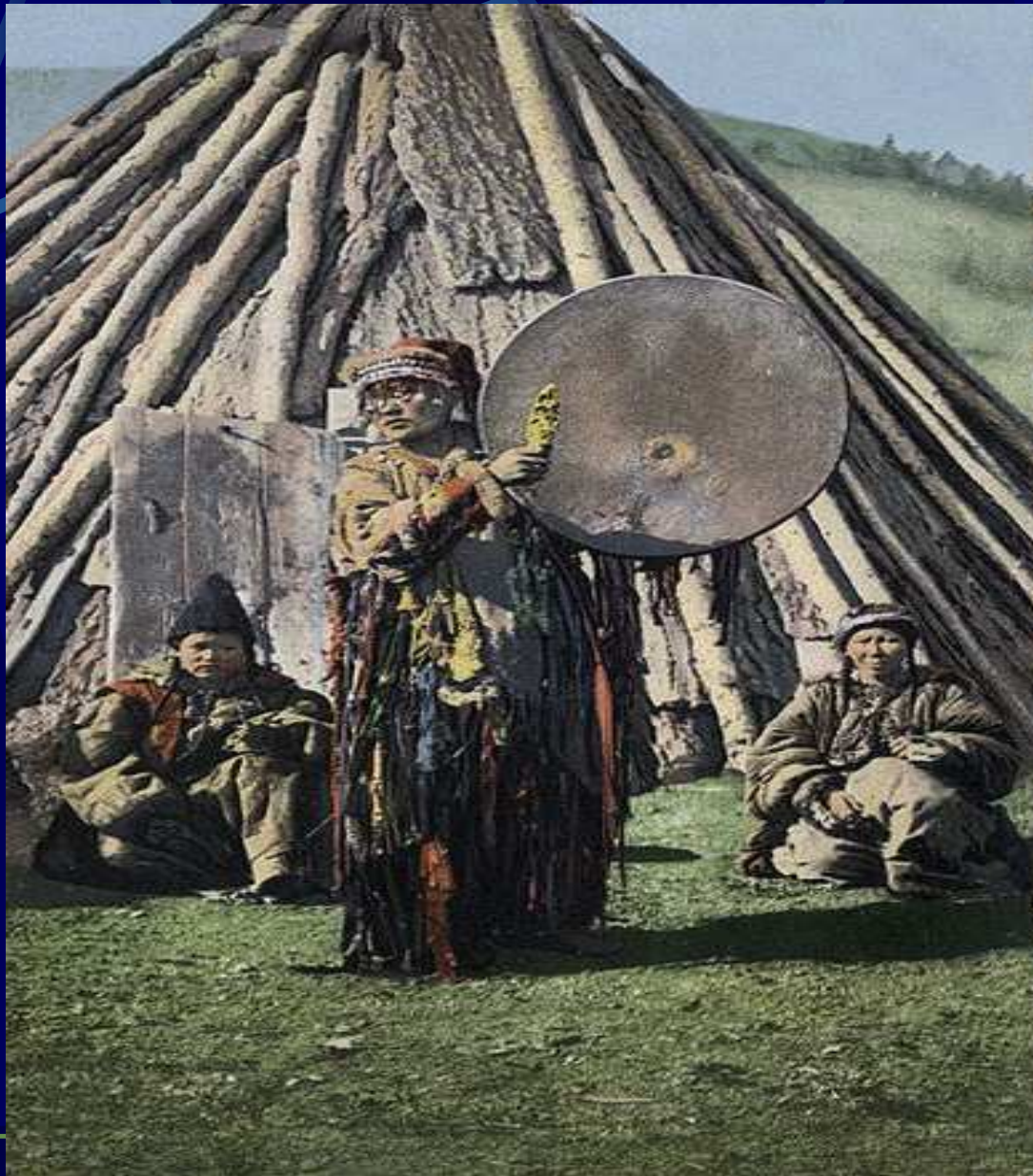
FETIŠ = UCTÍVANÝ PŘEDMĚT (amulet)

Totemový kůl, Britská Kolumbie, Kanada

Obr.č.2<[http://upload.wikimwdia.org/wikipedia/commons/a/a1/Kwakwaka`wakw\\_big.house.jpg](http://upload.wikimwdia.org/wikipedia/commons/a/a1/Kwakwaka`wakw_big.house.jpg)>

Altajský šaman s gongem

Monoteistická náboženství

JUDAISMUS

III. DUM

Judaismus

Historie a současnost

VY_32_Inovace_03

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie a současnost

- Nejstarší monoteistické náboženství spojené s kulturou židovského národa.
- Zásady a dějiny judaismu vytvářejí historické základy mnoha jiných náboženství, především křesťanství a islámu.
- Kořeny judaismu sahají do doby, kdy podle hebrejské Bible Hospodin uzavřel smlouvu s Abrahamem a vyvolil potomky jeho druhorozeného syna Izáka za svůj lid.
- Dějiny židovského národa začínají přibližně 4000 př. n. l. v Uru v Mezopotámii. Na tomto území žily různé semitské kmeny, k nimž patřili i Izraelité. S Abrahámem v čele opustili Mezopotámii a usadili se v Kanaánu (Izrael a Palestina). Hlad je však zahnal do úrodné části Egypta. Zde se dostali do otrockého postavení trvající 400 let.
- Z otroctví vysvobodil izraelský lid Mojžíš, skutečný zakladatel judaismu. Vyvedl národ z Egypta do Kanaánu, země zaslíbené. V průběhu cesty napříč Sinajskou pouští trvají přibližně 40 let zjevil Hospodin na hoře Sinaj Mojžíši desatero Božích přikázání zapsaných na kamenných deskách.

- Od počátku letopočtu byli Židé donuceni rozptýlit se po celém světě z důvodu pronásledování.
- Pogromy k nimž docházelo především v Rusku a Německu je přinutily k emigraci až do Spojených států, kde v současnosti žije nejpočetnější židovská komunita s 6 milióny Židů.
- Ve státě Izrael žije přibližně jedna šestina celkového počtu Židů (3 milióny).
- V Evropě něco přes 4 milióny Židů.
- V České republice se k judaismu oficiálně hlásí přibližně 3 500 lidí.

Desatero Božích přikázání

1. Nebudeš mít jiné bohy mimo mne.
2. Nevezmeš jméno Boží nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmílíš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Nepožádáš statku bližního svého.

Mojžíš

IV. DUM

Judaismus

Podstata víry

VY_32_Inovace_04

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Podstata víry

- Základem je víra v jednoho, všemohoucího Boha, který stvořil vše na Zemi i vesmíru a zachovávání příkazů Tóry – lidmi zaznamenaného Božího slova a zákona.
- Tento Bůh nemá jméno ani podobu, pro vyslovení božího jména se používají různá přízviska – Jahve, Adonai, Hospodin.
- Vztah mezi člověkem a Bohem je založen na spojenectví, protože Bůh vedl Abrahama a dal mu vlast, Kanaán a smlouvě zavazující Židy neuctívat jiného Boha, vnějším symbolem této smlouvy je rituální obřízka.
- Židé věří, že jsou Bohem vyvolený národ, skrze něj zřídil Bůh království boží, říši míru, jíž má počít nová historická epocha.

- Modlitba provází Žida celý den.
- Bohoslužba (společná modlitba) se koná v synagóze vedena rabínem - židovský duchovní učitel.
- Synagoga bývá rozdělena na dvě části – mužskou a ženskou. Výzdoba je prostá, bez soch a obrazů, omezuje se na malby, mozaiky, vitráže apod.

Synagoga v Bruselu

Velká synagoga v Sydney

V. DUM
Judaismus
Posvátné texty
VY_32_Inovace_05

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Posvátné texty

HEBREJSKÁ BIBLE TANACH

- Soubor hebrejského Písma Svatého odpovídá hlavním knihám starého zákona (první oddíl křesťanské bible).
- Obsahuje 24 knih, které jsou rozděleny do tří úseků:

TÓRA
PROROCI
SPISY

TÓRA

- V překladu znamená zákon, učení, jde o prvních pět knih hebrejské Bible –Pentateuch (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri,Deuteronomium).
- Je souvislým vyprávěním začínajícím stvořením světa a končícím smrtí Mojžíše.
- Jde o neporušené Boží slovo předané Bohem Mojžíši na hoře Sinaj.
- Obsahuje také 613 příkazů (micvot), které je povinen každý Žid dodržovat.

TALMUD

- Soupis diskusí, příběhů a komentářů, která přináší výklad ústní Tóry, žid.zákonů, tradic a rituálů.
- Má dvě části: Mišnu a Gemaru.
- Talmud je kolektivním dílem, jehož vytvoření trvalo několik set let a má přibližně 3 500 známých autorů.
- Strana Talmudu obvykle obsahuje několik řádků Tóry kolem dokola lemovaných názory a příběhy rabínů a učenců z různých dob.

KABALA

- Druh židovské mystiky.
- Mystik se snaží oprostit od všedního života a přiblížit svou duši Bohu.
- Kabalista se zcela oddává službě Bohu a naplňování Božích přikázání (Tóry).
- Jde o meditační a mystické praktiky předávané ústně a přístupné pouze okruhu kolem učitele a žáků.

VI. DUM

Judaismus

Obřady a svátky

VY_32_Inovace_06

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obřady a svátky

Šabat

- Den odpočinku – nejdůležitější svátek, jehož dodržování nařizuje Desatero.
- Slaví se vždy od pátečního do sobotního soumraku.
- Připomíná se, že Bůh sedmého dne po stvoření světa odpočíval a člověk se mu má i v tomto podobat.
- Den věnovaný odpočinku, kdy se schází přátelé a celá rodina, nesmí se vykonávat žádná práce, pokrmy připravené na tento den musí být obřadně čisté - košer - připravené podle židovských rituálních předpisů.

Roš Hašana

- Nový rok – je Dnem stvoření světa - výročí kdy Bůh šestého dne stvořil prvního člověka – Adama a také Dnem soudu – celý svět je souzen za své činy.
- Jeho oslava trvá dva dny, přičemž nejde o svátek zábavy, nýbrž o svátek duchovního znovuzrození a probuzení se z náboženské lhostejnosti.

Jom kipur

- Den smíření – Hospodin v tento den dává odpuštění hříchů spáchaných vůči němu v minulosti, v případě, že se dotyčný duševně očišťuje a upřímně se kaje.

Sukot

- Svátek stánků – připomíná pobyt židů na poušti po odchodu z Egypta a jde také o oslavu úrody a poděkování Bohu za úrodu.

Pesach

- Svátek nekvašených chlebů – Velikonoce – připomíná se vysvobození a odchod Židů z egyptského otroctví.
- Při odchodu nestačilo Izraelcům vykvasit připravené těsto, proto napekli jen nekvašené chleby (macesy).

Chanuka

- Svátek posvěcení chrámu – zimní svátek připomínající Boží pomoc v době nouze.

Purim

- Svátek losů – nejveselejší svátek připomínající, jak chtěl zlý vezír Haman vyhladit všechny Židy, ale díky legendární královně Ester a jejímu strýčkovi neuspěl.
- Konají se veselé hostiny, maškarní průvody, obdarovávají se chudí a posílají se dárky přátelům a známým.

VII. DUM
Judaismus
Symbol
VY_32_Inovace_07

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

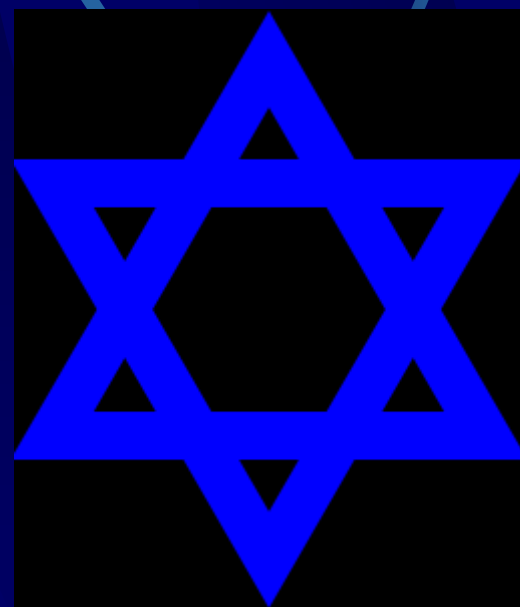

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Davidova hvězda

- Symbol židů, judaismu a státu Izrael.
- Šesticípá hvězda tvořená dvěma rovnostrannými trojúhelníky symbolizující život, rovnováhu a podobnost života v nebi a na zemi.
- Symbolizuje také souhvězdí pod kterým se čeká na Mesiáše.

Obr.č.9: < http://commons.wikimedia.org/wiki/stars_of_David.svg >

Křesťanství

VIII. DUM Křesťanství Historie a principy víry VY_32_Inovace_08

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie a principy víry

- Nejrozšířenější z monoteistických náboženství k němuž se hlásí přibližně pětina obyvatel planety, vycházející z judaismu.
- Vzniklo v polovině 1. stol. př. n. l. v Palestině jako nové náboženství otroků a utiskovaných v souvislosti s působením Ježíše Krista, kterého křesťané považují za Mesiáše, spasitele, jehož příchod předpověděla hebrejská Bible.
- Hlásání rovnosti lidí před bohem nezávisle na jejich třídní a etnické příslušnosti včetně příslibu posmrtného vykoupení jako odměny za snášení pozemských útrap se stalo pro lidové masy velmi přitažlivé.
- Křesťan věří v milosrdného, osobního a věrného Boha, který člověka neopouští v životě ani smrti, ve spasení skrze Ježíše Krista, který svou mučednickou smrtí vykoupil hříchy lidstva, v poslední soud a království nebeské.
- Základní zvěstí je naděje v možnosti vždy začít znovu a pokud selže veškeré lidské úsilí, je zde Bůh, který může zasáhnout.

IX. DUM
Křesťanství
Ježíš Kristus
VY_32_Inovace_09

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

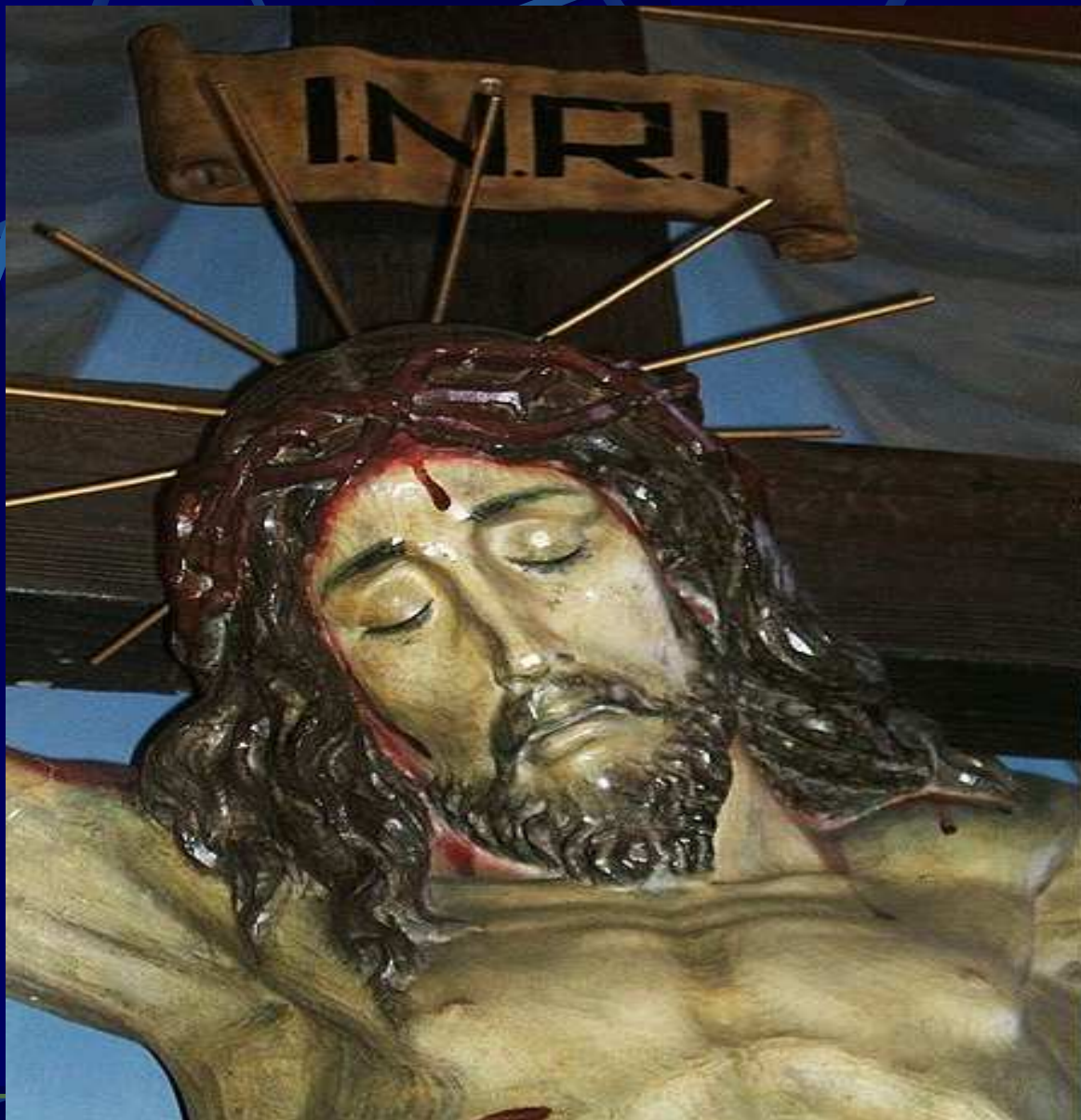
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ježíš Kristus

- Znám také jako Ježíš Nazaretský, narozen podle evangelií přibližně 5 př. n.l – 4 n. l. v judském Betlémě.
- Dětství prožil v galilejském Nazateru se svými rodiči Marií a Josefem.
- Od přibližně 30ti let působil jako kazatel v oblasti Jeruzaléma.
- Hlásal brzký příchod Božího království, křesťanskou lásku pro všechny lidi bez rozdíl, vyzýval k pokání, konal zázraky.
- Pro svůj značný vliv byl přibližně roku 33 n. l. popraven ukřižováním v Jeruzalémě za působení římského prefekta judské provincie Pontia Piláta.
- Smrtí však jeho příběh nekončí, jeho stoupenci tvrdí, že třetího dne byl vzkříšen a po čtyřicet dní se jim ukazoval, nakonec vstoupil na nebesa za svým otcem.

Ježíš Kristus

- Ježíš z řeckého JEHOŠUA - „záchrana přichází od Jehovy“, Kristus z řeckého CHRISTOS – „mesiáš, vykupitel“.
- Zakladatel a ústřední postava křesťanství.
- Křesťany považován za Božího Syna, který se stal člověkem, za spasitele lidstva, který svou smrtí přinesl lidem vykoupení, odpuštění a smíření s Bohem a vzkříšením překonal smrt coby definitivní konec života.
- Židy i muslimy považován za jednoho z nejvýznamnějších proroků (prorok – ten kdo šíří Boží slovo).
- Jeho skutky a život zachycuje Nový zákon ve svých evangeliích (evangelium – radostná zvěst) a dalších textech.

Kristův monogram – X (chí) a P (ró) - Christos

X. DUM
Křesťanství
Bible
VY_32_Inovace_10

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bible

posvátná kniha křesťanů

Starý zákon

- Spisy Hebrejské Bible (Tanach), které křesťané převzali u judaismu.
- Tato část je společná oběma náboženstvím.

Nový zákon

- Soubor 27 knih, které tvoří druhou část křesťanské Bible.
- Obsahem je působení a kázání Ježíše z Nazareta a počátky křesťanství.
- Sepsány řecky v letech 50 – 150 n. l. jako závazný soubor.
- Tvoří ho: Čtyři evangelia – líčí život Ježíše Krista (Matouš, Marek, Lukáš, Jan)

Skutky Apoštolů

Epištoly

Zjevení Janova

XI. DUM

Křesťanství

Obřady a svátky

VY_32_Inovace_11

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Křesťanské svátky

Vánoce

- Oslava narození Ježíše Krista.
- V západních církvích slaveno od 25.prosince, což je pravděpodobné datum Kristova narození, do první neděle po 6.lednu.Ve východních od 7. ledna z důvodů používání Juliánského kalendáře.
- Přípravu na vánoce a počátek církevního roku představuje Advent – období čtyř týdnů před vánocemi v jehož průběhu mají svátek někteří svatí (sv.Ondřej, sv. Barbora, sv. Mikuláš, sv.Lucie).
- Samotné svátky začínají 25.prosince – Boží hod vánoční (narození), 26. Prosince je svátek sv.Štěpána, následuje slavnost Tří králů 6.ledna. Toho dne se přišli narozenému Ježíškovi, poklonit mudrci z východu a přinesli mu dary.Období končí oslavou křestu Páně.

Velikonoce

- Jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem, který je oslavou zmrtvýchvstání Ježíše Krista, ke kterému došlo třetího dne po jeho ukřižování.
- Datum velikonoce určil 1.nicejský koncil na neděli po prvním jarním úplňku (v rozmezí 23.3. – 26.4.).
- Na velikonoce se křesťané připravují 40ti denním obdobím nazývaným postní doba, které začíná Popeleční středou.
- Vlastní velikonoce se slaví v tzv. svatém týdnu, který začíná Květnou nedělí.
- Po velikonočních nastává velikonoční doba, která trvá 50 dní až do Letnic a končí slavností Seslání Ducha svatého, kterou se připomíná 40ti denní setkávání apoštolů se vzkříšeným Kristem, který jim při posledním setkání oznámil seslání daru Ducha svatého během 10 dní.

Svatý týden

Tradiční názvy a události jednotlivých dní

- **Květná neděle** – připomíná se vjezd Ježíše do Jeruzaléma a zároveň se při bohoslužbách předčítá zpráva o umučení Ježíše Krista tzv. Pašije - Pašijový týden.
- **Modré pondělí - Šedivé úterý - Škaredá středa**
- **Zelený čtvrtek** – je připomínkou poslední Ježíšovy večeře, ustanovení eucharistie (svaté přijímání) a kněžské služby.
- **Velký pátek** – je připomínkou smrti Ježíše Krista na kříži, kdy se konal proces odsouzení, jeho poprava i pohřeb. Je postním dnem.
- **Bílá sobota** – je připomínkou Ježíšova přebývání v hrobu, je dnem rozjímání nad utrpením a smrtí Krista, nekonají se žádné církevní obřady. V sobotu večer začíná velikonoční vigilie (velikonoční noc) v níž křesťané očekávají a slaví Kristovo zmrtvýchvstání. Končí období půstu.
- **Velikonoční neděle** – Boží hod – oslava Kristova vzkříšení a vítězství nad smrtí.

Symboly velikonoc

Beránek

Symbol Ježíše Krista jako beránka obětovaného za spásu světa.

Vajíčko

**Symbol zavřeného hrobu z něhož vstal Kristus.
Symbol nesmrtelnosti a nového života.**

XII. DUM

Křesťanství

Symbols

VY_32_Inovace_12

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

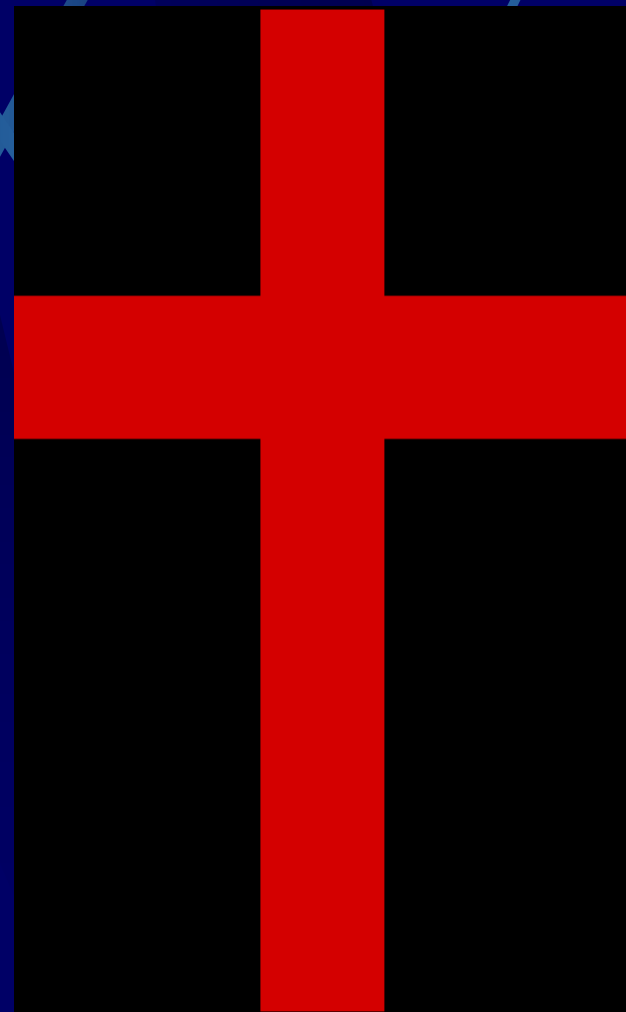
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Křesťanské symboly

Kříž

- Je nejstarším a nejznámějším symbolem užívaným v mnoha náboženstvích.
- Počátkem 5. století se kříž stává typickým znamením křesťanství, v souvislosti s Kristovým umučením.
- Je vyobrazován v různých podobách, barvách a stylech.

Ryba

- Řecké slovo ICHTHYS je zkratkou pro vyjádření Ježíš Kristus, Syn Boží, Spasitel.
- Ježíš nazýval svých dvanáct učedníků rybáři lidí.
- Hlavní symbol prvotních křesťanů.
- Používán jako tajné heslo v dobách pronásledování.

The background is a solid dark blue. It is decorated with several thin, light blue lines that intersect at various angles, creating a dynamic, abstract pattern. The lines vary in length and orientation, some running diagonally across the frame.

Islám

XIII. DUM

Islám

Historie a principy víry

VY_32_Inovace_13

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie a principy víry

- Nejmladší monoteistické náboženství, které vzniklo na počátku 7.století n.l. v západní Arábii na základě učení proroka Muhammada – vyslance Božího a posledního z proroků.
- Muhammadovo učení je obsaženo v Koránu – posvátné knize muslimů (vyznavači islámu) a je doplněno hadíthem a sunnou.
- Islám znamená „podrobení se“ či „odevzdání se“ Bohu.
- Podstatou je důsledná víra v jediného Boha Alláha a usilování o jeho spokojenost, víra v nesmrtelnost duše, v poslední soud a posmrtnou odměnu člověka v ráji nebo trest v pekle.
- Islám není pouze vírou, ale také způsobem života jednotlivce i celé společnosti – striktně je stanoven způsob života, zákazy a povinnosti.
- Muslimům je uloženo dodržování pěti základních zásad - sloupů islámu.
- Neexistuje církev ani duchovenstvo, nejvyšší postavení mají náb. učenci (uláma), soudci a imámové, kteří vedou modlitby.

- Islám je rozdělen na dva hlavní směry – sunnity (83%) a šíity(16%).
- Bohoslužby se konají v mešitách, které jsou místem motliteb, četby Koránu a vzdělávání.
- Součástí mešit mohou být minarety, vysoké štíhlé věže, z nichž jsou věřící svoláváni k motlitbě.
- Nejposvátnějším místem muslima je mešita v Mekce (rodiště Muhammada) se svatyní Ka'ba – kamenná krychlová stavba, kterou podle muslimů postavil sám Abraham a v níž je uložen černý kámen údajně meteorického původu.
- Muslimové používají lunární kalendář, který je o 11 dní kratší než sluneční, letopočet začíná roku 622.

Mešita Lady zaynab v Sýrii

Pět sloupů islámské víry

- Šaháda vyznání víry v jediného Boha Alláha s uznáním Muhammada jako božího posla.
- Salát pět modliteb denně
- Zakát náboženská daň
- Saum půst v měsíci ramadánu
- Hadž pouť do Mekky

XIV. DUM Islám Korán

VY_32_Inovace_14

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

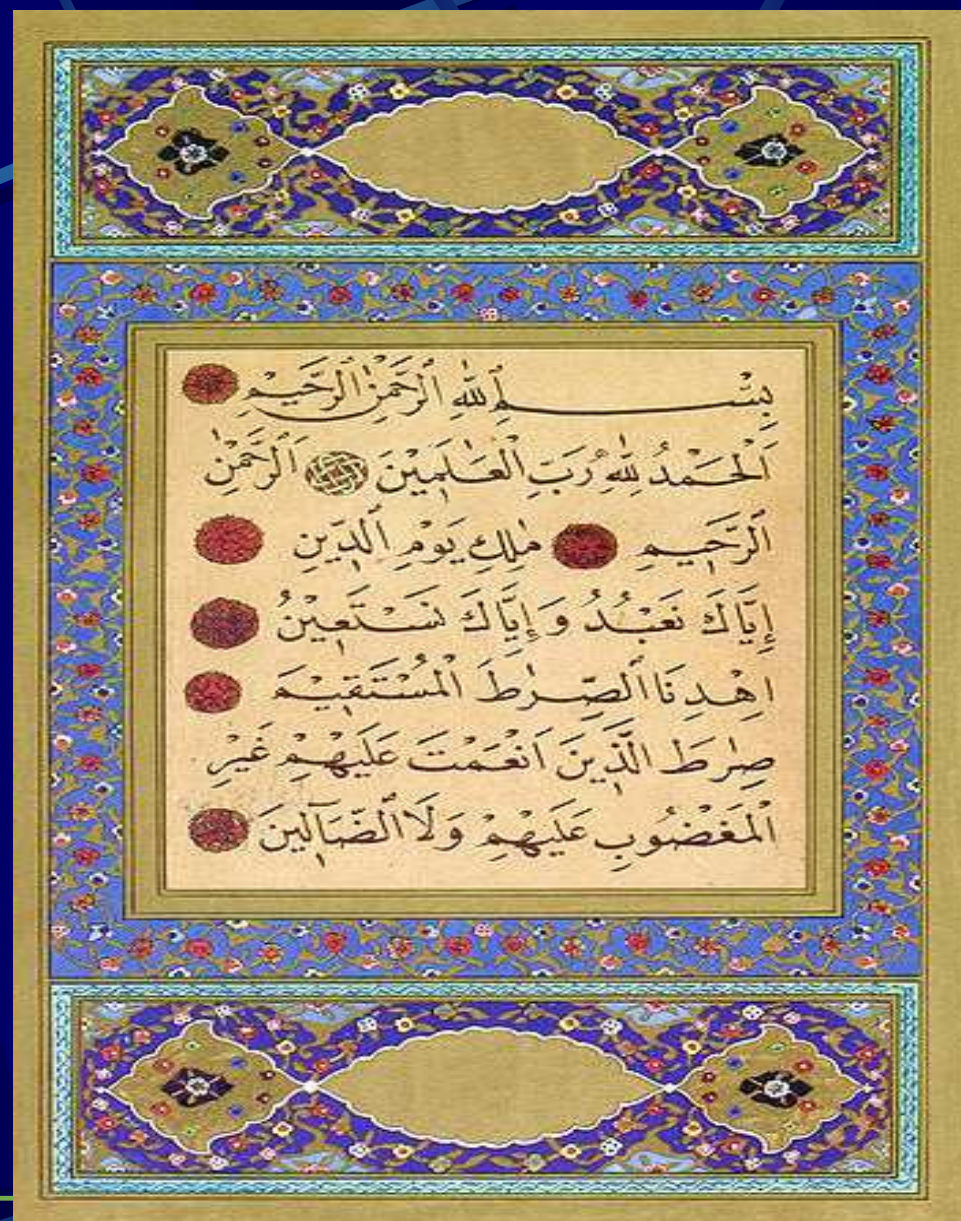
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Korán

svatá kniha muslimů

- Pro muslima je Korán Slovo Božího, určené celému lidstvu.
- Doslovné zjevení předané archandělem Gabrielem proroku Muhammadovi, poslednímu v proroků (vyslanců Božích).
- Je rozdělen na 114 súr (kapitol) seřazených podle délky od nejdelší po nejkratší.
- Súry obsahují verše (dohromady 6236 áj), každý verš je považován za jednotku zjevení.

Korán

XI. DUM Islám Svátky VY_32_Inovace_15

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Islámské svátky

Svátek oběti

- Velký svátek – Íd al-adhá.
- Koná se v době pouti do Mekky.
- Probíhá formou oběti jako připomínky na Abrahamovu oběť berana Bohu.

Svátek přerušení půstu

- Malý svátek –Íd al-fitr
- Den děkování Alláhu.
- Koná se po skončení postního měsíce ramadánu.

St. vlajka Turecka

obsahuje symboly islámu-půlměsíc a pěticípou hvězdu

Polyteistické náboženství

Hinduismus

XVI. DUM

Hinduismus

Historie a principy víry

VY_32_Inovace_16

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie a principy víry

- Vzniká v Indii a jedná se o jedno z nejstarších dosud existujících polyteistických náboženství.
- Je spjato s civilizací starověkých Hindů, jedné v prvních civilizačních vln indických, kolem roku 3000 př. n. l.
- Samo náboženství je mladší, vyvinulo se přibližně v polovině 1. tisíciletí př. n. l. z původních náboženských představ a kultů.
- Hinduismus není náboženství v evropském smyslu, jde o filozoficko náboženský směr založený na historických duchovních praktikách, které jsou součástí životního stylu.
- Základem je staroindické učení o řádu a zákonitosti (dharma), činu a odplatě (karma), neubližování (ahinsa) a vysvobození (mókša).
- Hinduismus nemá zakladatele, ani kánon posvátného Písma.
- Hlavními Bohy je trojice Brahmá, Višnu a Šiva, dohromady označovaní jako Trimúrti.
- Uctíváno je i další množství lokálních Bohů, hrdinové eposů, řeky, místa, hory, rostliny, zvířata, sochy bohů a jejich symboly.

- Hinduisté věří v reinkarnaci – převtělování.
- Obyvatelstvo se dělí na čtyři varny a dále na kasty, což je podrobnější rozdělení varen, podle činností a narození.
- Každá varna má podrobně stanovené povinnosti, týkající se mužů.
- Rozdělení varen:
 - bráhmani** – kněží, kteří jako jediní mohou provádět tradiční védské rituály
 - kšatrijové** – válečníci a panovníci
 - vaišjové** - obchodníci, zemědělci a řemeslníci
 - šúdrové** - služebníci ostatních varen
- Od roku 1950 jsou podle Ústavy Indické republiky všechny varny i další diskriminace na základě varen zakázána, ale na vesnicích tento systém přetrvává.
- Hinduismus převládá v Indii a Nepálu a také ve východní Africe.
- Tři hlavní proudy hinduismu jsou: višnavismus – kult Višny, šivismus – kult Šivy, šaktismus – kult Šakti, manželky Šivy.

XVII. DUM Hinduismus Reinkarnace VY_32_Inovace_17

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Reinkarnace

- Velmi důležitou je nauka o reinkarnaci. Lidská duše podle ní neumírá, ale narodí se do jiného těla. Kde a v jakých podmínkách určuje tzv. karmanový zákon. Člověk svými činy vytváří buď dobrou nebo špatnou karmu, která se projevuje v příštích zrozeních.
- Lidé, kteří žijí správně, se znovu narodí ve vyšší formě. Zlé skutky vedou k tomu, že se člověk vrátí na zem jako zvíře nebo hmyz.
- Z tohoto koloběhu zrození (samsára) je možno uniknout vysvobozením, což znamená dosažením stavu mókša.
- Zásadním předělem pro hinduismus není tedy smrt, ale dosažení mókši.

XVIII. DUM Hinduismus Trimúrti VY_32_Inovace_18

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hinduističtí bohové

Hlavní je trojice bohů – Brahmá, Višnu a Šiva

BRAHMÁ

Je stvořitelem vesmíru a světa, který v pravidelných intervalech ničí a znovu tvoří. Nejčastěji bývá vyobrazován se čtyřmi hlavami, na důkaz toho, že vidí všude a všechno.

VIŠNU

Bůh udržovatel a pečovatel lidí. V případě potřeby přichází na Zem v jedné ze svých podob (ryba, želva, půl člověk-půl lev aj.). Také řídí reinkarnaci – posuzuje skutky člověka.

ŠIVA

Je ničitelem vesmíru, který předtím Brahmá stvořil a Višnu udržoval. Vládne nad životem a smrtí, nad mírem a válkou.

Dohromady označovaní jako Trimúrti.

Zobrazení indického Boha Bráhmy

Višnu a Lakšmí

Obr.č.21<http://upload.wikimwdia.org/wikipedia/commons/...ishnu_and_Lakshmi_on_Shesha_Naga_ca_1870.jpg>

XIX. DUM

Hinduismus

Posvátné texty

VY_32_Inovace_19

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

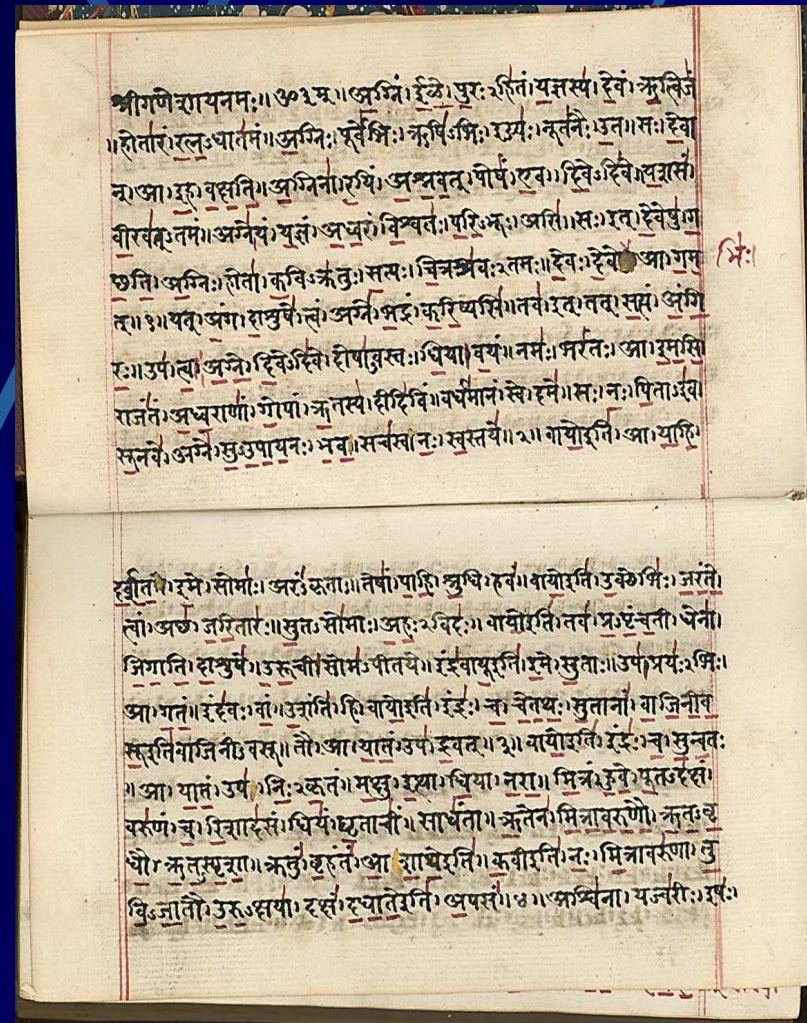
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Posvátné texty

VÉDY

- Jedny z nejstarších rozsáhlých textů, jejichž původ sahá do starověké Indie.
- Obsahují: Rgvédu – modlitební hymny, Sámavédu – zpěvy doprovázející obřady Soma (opojný nápoj), Jadžurvédu – návody k obětnímu uctívání, Atharvavédu – obětní a zaklínací formule, Mahábháratu – epos.
- Účelem je poskytnout poznání o seberealizaci a tak dosáhnout vysvobození (mókši).

Upanišady

- Jsou zdrojem a podstatou indických filozofických škol.
- Místo obřadů se soustředí na vnitřní cestu člověka.
- Hlavním tématem je spojení sama sebe (duše, já) s nejvyšší kosmickým principem (brahma) cestou meditace i cestou skutků.
- Některé texty se zabývají filozofickými otázkami původu a podstaty člověka, jiné morálkou apod.
- V hinduismu dále existuje velké množství dalších náboženských textů zabývajících se různými otázkami.

XX. DUM

Hinduismus

Obřady a svátky

VY_32_Inovace_20

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obřady a svátky

- Obřady, modlitby a obětiny jsou jádrem hinduistického vyznání.
- Každý měsíc je zasvěcen nějakému božstvu.
- Bohoslužbami jsou pověřeni brahmané (kněží), duchovním zasvěcením guruové (duchovní vůdci).
- Mniši žijí v ašramech (klášterech), chrámy jsou ozdobeny množstvím soch hinduistických božstev. Věřící se přicházejí do chrámu modlit a přinášejí obětiny (květiny, potraviny). Poté co je jídlo požehnáno, věřící se o něj buď rozdělí nebo je rozdají chudým.
- Existuje řada posvátných míst (města, řeky, pohoří aj.).
- Posvátným zvířetem je kráva.
- **Mahášivarátrí** – noc modliteb a meditací k Pánu Šivovi.
- **Hólí** – oslava konce zimy.
- **Díválí** – svátek světél a mnoho dalších.

The background is a solid dark blue. It is decorated with several thin, light blue lines that intersect at various angles, creating a dynamic, abstract pattern. These lines are distributed across the entire frame, with some crossing each other to form 'X' shapes and other geometric patterns.

Buddhism

XXI. DUM

Buddhismus

Historie a principy víry

VY_32_Inovace_21

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie a principy víry

- Nábožensko – filozofický systém, který vznikl v Indii přibližně v 5. století př.n.l. (mladší než hinduismus).
- Je spjato s životem, postavou a vystupováním bájného Buddhy, vlastním jménem Siddharta Gautamy.
- Buddhismus zaujímá mezi ostatními náboženskými systémy zvláštní místo. Mnohými je považován za morální projekt a soubor mravních zásad, které mají sloužit jako návod pro lidské žití, než za náboženství.
- Ačkoli v mnoha textech vystupuje mnoho božstev, tato jsou považována za běžné, smrtelné bytosti jako lidé či zvířata, jen je převyšují svou krásou, schopnostmi a dlouhověkostí.
- Smyslem života je vysvobození se z nekonečného koloběhu zrození a smrti (samsáry) a dosažení nirvány, k čemuž není potřeba víry v Boha (Bůh není v buddhismu definován).
- Cestu vedoucí k osvobození formuloval Buddha ve svém učení.

- Nevěří na existenci „duše“, není nic co by přecházelo z jednoho života do druhého.
- Buddhistické společenství se nazývá sangha. Shromažďuje novice, mnichy a laické stoupence. Jsou vedeni guru (mistry).

XXII. DUM

Buddhismus

Buddha a jeho učení

VY_32_Inovace_22

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Buddha

- Vlastním jménem Siddhártha Gautama, narozen asi 563 př.n.l. na území Nepálu.
- Později nazýván Buddha Šákjamuni, pocházel z klanu Šákjů.
- Syn panovníka žijící v blahobytu.
- Ve 29 letech, po setkání se starcem, nemocným, mrtvým a mnichem, kteří mu dají poznat bídu a pomíjivost lidského života a ukáží mu cestu osvobození, opustí rodinu a vydá se hledat cestu jak překonat utrpení a najít duševní klid.
- Během rozjímání dospěje do stadia nejvyššího vědomí a stane se Buddhou („Probuzeným“).
- Poté začne kázat hlavní zásady svého učení – Čtyři vznešené pravdy a postup k dosažení vysvobození – Ušlechtilou osmidílnou stezku.
- Tím začíná šíření Dharmy (způsob bytí, cesta), kterému se Buddha věnoval až do své smrti asi 483 př.n.l.

Buddha v zahradě

Gigantická socha Buddhy na Srí Lance

Čtyři vznešené pravdy

Vznešená pravda o utrpení.

Světské bytí je neuspokojivé, strastiplné utrpení.

Vznešená pravda o vznikaní utrpení.

Příčinou utrpení je žádostivost, spojená s rozkoší a lpěním na nich.

Vznešená pravda o zaniknutí utrpení.

Utrpení je možné učinit konec úplným zničením této žádostivosti.

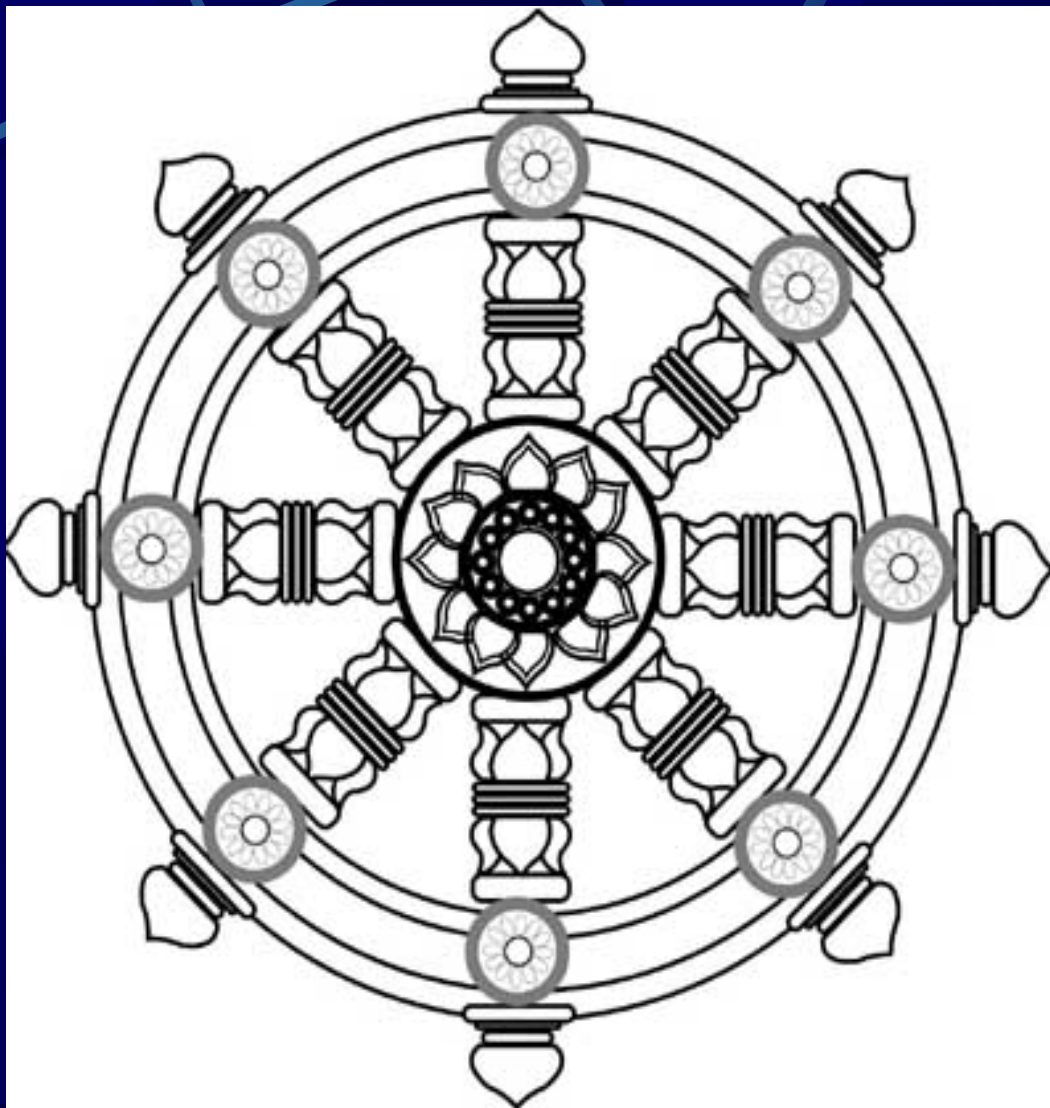
Vznešená pravda o stezce, vedoucí k zániku utrpení.

Cestou je Ušlechtilá osmidílná stezka.

Ušlechtilá osmidílná stezka

- **Pravé chápání** – pochopení čtyř vznešených pravd.
- **Pravé myšlení** – přemýšlet, hovořit a jednat bez žádostivosti.
- **Pravá řeč** – vyhýbat se lhaní, pomlouvání a zbytečnému žvanění.
- **Pravé jednání** – zdržet se zabíjení, krádeží, nesprávného sexuálního chování.
- **Pravé živobytí** – vykonávat taková povolání, která neškodí druhým bytostem.
- **Pravé snažení** – vyvolat a udržet prospěšné stavy mysli.
- **Pravá bdělost** – uvědomování si pěti složek (tělesnosti, vědomí, vnímání, cítění a mentálních fenoménů).
- **Pravé soustředění** – meditační techniky sloužící ke koncentraci mysli, která je nezbytná pro dosažení vhledu do pravé skutečnosti.

Dharmačakra – symbol osmidílné stezky

Literatura, zdroje:

- M. ELIADE – I. P. CULIANU. Slovník náboženství. Praha: ČS, 1993. ISBN 80-202-0438-5.
- HORYNA, Břetislav. Úvod do religionistiky. Praha : OIKOYMENH, 1994. ISBN 80-85-24-164-1.
- SOKOL, Jan. Člověk a náboženství. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-886-4.
- ŠTAMPACH, Ivan Odilo. Malý přehled náboženství. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-26123-X.
- Světová náboženství.cz [online]. [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW:<<http://www.svetova-nabozenstvi.cz/>>.
- Vševed, Encyklopedie v pohybu.cz [on line]. 2005 [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW:<<http://www.vseved.cz/>>.
- Buddhismus.cz [on line]. [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW:<<http://www.buddhismus.cz/>>
- obrazové přílohy jsou dostupné pod GNU Free documentation License / Public domain na:<<http://www.commons.wikimedia.org>>.